



### Innspill til partiets programprosess

Vi er 14 organisasjoner med til sammen 390.000 medlemmer som i fjor sommer samlet oss om et felles budskap om betydningen av å styrke rettshjelpsordningen. Organisasjonene yter betydelig gratis rettshjelp til utsatte grupper i samfunnet, og opplever daglig et stort udekket rettshjelpsbehov. Vi har følgende innspill til arbeidet dere nå gjør med partiprogrammet for kommende stortingsperiode:

# Rettshjelpsordningen må styrkes

Rettshjelp er ikke bare en rettssikkerhetsgaranti, men også et helt sentralt velferdsgode. Målsetningen med fri rettshjelp er å sikre at den enkeltes inntekt og formue ikke skal avgjøre om rettssikkerheten ivaretas.

Mange med udekket rettshjelpsbehov kjenner ikke til rettshjelpsordningen, og vet ikke selv at de har juridiske problemer.

En god rettshjelpsordning gjør hverdagen enklere og bedrer rettssikkerheten for de som trenger det mest. Rettshjelpsordningen må derfor nå styrkes:

- Flere rettsområder må omfattes av rettshjelpsloven. Blant annet må dette gjelde
  - saker som gjelder sosial dumping
  - NAV-saker (i dag dekkes kun klagesaker etter folketrygdloven)
  - familiegjenforeningssaker og utvisningssaker
  - rettshjelp til domfelte under soning
  - voldskriminalitet, med bakgrunn i at særlig vold mot kvinner er svært utbredt
  - mobbing i skolen
  - saker etter pasient- og brukerrettighetsloven og etter opplæringsloven
  - diskrimineringsaker
- De økonomiske vilkårene for å få fri rettshjelp (inntekts- og formuesgrensene) må økes, og årlig justeres i takt med folketrygdens grunnbeløp (G).
- Stykkprissatsene (timetallet advokater får betalt for i hver enkelt sak) må samsvare med faktisk nedlagt arbeidstid. Dette er særlig viktig på saksfeltene der timetallet i dag er langt lavere enn det som kreves for å sikre klientenes rettssikkerhet.
- For å sikre likeverdighet for sårbare og utsatte grupper i saker der staten er motpart må salærsatsen årlig økes minst på linje med lønnsveksten i samfunnet.
- Det må i større grad innvilges fri rettshjelp for å få prøvd prinsipielt viktige saker i rettsapparatet.
- Det må etableres landsdekkende og gratis førstelinjerettshjelp, etter mønster av forsøksprosjektet Justisdepartementet gjennomførte i 2010-2012. Evalueringen av dette forsøksprosjektet var udelt positiv.
- Det må gis støtte til gode samarbeidsmodeller mellom advokater og rettshjelpsorganisasjoner og rettshjelpstiltak som yter rettshjelp til utsatte grupper.
- Det må gis støtte til å etablere flere samlokaliserte rettshjelpstiltak, etter modell av Jusshuset i Oslo.

### Miljøpartiet De Grønne 2013-2017



Norge har i dag et stort udekt rettshjelpsbehov, særlig blant utsatte grupper i samfunnet. Uten fri rettshjelp står mennesker i spesielt vanskelige situasjoner uten mulighet til å ivareta sin rettsstilling. Miljøpartiet De

Grønne vil styrke det offentlige rettshjelpstilbudet og utvide tilgangen til fri rettshjelp. Dekningsområdet for den offentlige rettshjelpsordningen må utvides, særlig når det gjelder konflikter i arbeidslivet, på utlendingsrettsfeltet og i straffegjennomføringssaker.

#### MDG vil:

- Heve inntektsgrensen for fri rettshjelp og inkludere personlig gjeld i beregningen av hvem som kan motta fri rettshjelp. Frivillige organisasjoner som gir gratis rettshjelp bør gis økte bevilgninger.

### Rødt 2013-2017



En god og sterk rettssikkerhet er avgjørende for rettsvesenets legitimitet. Rettssikkerhet er først og fremst viktig for å sikre den svakestes rett mot overgrep fra storsamfunnet, men har også som mål å ivareta ofre for kriminalitet.

#### Rødt arbeider for:

- At fri rettshjelp er en lovfesta rettighet for alle med inntekt eller trygd på under 4 G (ca. 320 000), og også innvilges andre der det kan dokumenteres at deres inntekt eller trygd står i veien for likeverdig rettshjelp.

### Venstre 2013-2017



Enkeltpersoner som har en sak av stor velferdsmessig betydning, skal ikke være økonomisk forhindret fra å føre den for retten. Venstre vil utvide ordningen med fri rettshjelp, da økonomisk evne ikke skal være til nevneverdig hinder for å kunne prøve sin sak for domstolene. Det må også satses mer på å styrke forvaltningens veiledningsplikt.

#### Venstre vil:

- Utvide dekningsområdene for fri rettshjelp, slik at flere kan få nytte av ordningen.
- Etablere ordninger som sikrer barn nødvendig rettshjelp til å fremme eventuelle klager etter barnekonvensjonen.
- Utvide ordningen med fri rettshjelp, da økonomisk evne ikke skal være til nevneverdig hinder for å kunne prøve sin sak for domstolene.
- Utvide dekningsområdene for fri rettshjelp, både hva gjelder personer og rettsområder.
- Gjennomgå regelverket for fri rettshjelp, herunder de økonomiske virkemidlene, med sikte på å stimulere flere advokater til å påta seg denne type oppgaver.

### Frp 2013-2017



Vi ønsker å utvide den offentlige rettshjelpsordningen. Det er stort behov for fri rettshjelp, særlig blant vanskeligstilte grupper. For å avhjelpe det økende behovet, må også frivillige rettshjelpstiltak støttes.

### Høyre 2013-2017



#### Høyres løsninger:

- styrke rettssikkerheten gjennom et bedre offentlig rettshjelpstilbud.

### SV 2013-2017



Det offentlige har et særlig ansvar for å sikre ressurs-svake grupper tilgang på juridisk bistand. SV vil arbeide for at den offentlige rettshjelpsordningen blir bedre, blant annet ved å utvide det saklige dekningsområdet.

#### SV jobber for:

- En utvidelse av dekningsområdet for rettshjelp. Dagens egen andeler og inntekts- og formuesgrenser bør erstattes med et progressivt egenandelssystem der man ser på faktisk betalingsevne.

### Senterpartiet 2013-2017



Fri rettshjelp er viktig både som rettssikkerhetsgaranti og som et ledd i fattigdomsbekjempelsen. Behovet for fri rettshjelp er stort, særlig for vanskeligstilte grupper i samfunnet. Fri rettshjelp til flere vil føre til større rettslig

likhet mellom ulike sosiale grupper. Det vil også sikre at man i større grad fanger opp de som har rettshjelpsbehov også utenfor de største byene. Økt fokus på oppsøkende virksomhet er viktig, særlig i distriktene der det kan være store avstander og få tilbud om rettslig bistand.

#### Sp vil:

- Styrke rettshjelpsordningen, og utvide den til å omfatte flere rettsområder.

### Arbeiderpartiet 2013-2017



For å bevare rettssikkerheten i samfunnet må alle ha tilgang til god rettshjelp. Mulighet for fri rettshjelp for alle er viktige bidrag for å sikre dette. Konflikter bør løses på lavest mulig nivå. Satsing på et bedre tilgjengelig rettshjelpstilbud og utenrettslige konfliktløsningsmetoder som konfliktråd vil bidra til det.

### KrF 2013-2017



KrF ønsker å styrke ordningen med fri rettshjelp. Fri rettshjelp er en viktig rettssikkerhetsgaranti. Behovet for rettshjelp er stort, særlig for de mest ressursvake gruppene i samfunnet. Samfunnet vårt blir stadig mer komplisert, og det kan være vanskelig å orientere seg om hvilke rettigheter man har. KrF vil derfor ha en gjennomgang av dagens ordning med fri rettshjelp.

#### KrF vil:

- at ordningen med fri rettshjelp utvides til å gjelde flere saksområder, og at flere mennesker som har behov for det skal omfattes av ordningen.